

Interview met Peter Casaer (september 2002).

Peter Casaer studeert in 1988 af als sinoloog. Sinds 1989 werkt hij voor Artsen Zonder Grenzen (AZG), eerst twee jaar in China, later in andere landen. In 1993 belandt hij op het kantoor van de organisatie in Brussel, waar hij sinds twee en een half jaar directeur van de communicatieafdeling is.

Kan je het verloop van je carrière schetsen sinds je afgestudeerd bent (inclusief eventuele specialisaties en verdere studies). Waarmee ben je nu precies bezig?

PC: Na mijn studies heb ik eerst een jaar gewerkt als gids in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, waar toen kort na elkaar tentoonstellingen over China, Tibet en de Indus-cultuur liepen. In de loop van dat jaar had ik ook al contact opgenomen met AZG maar die organisatie was toen nog niet actief in China. In juni 1989 kreeg ik echter een telefoontje van AZG met de vraag of ik dadelijk naar China wilde vertrekken naar aanleiding van de gebeurtenissen van Tien An Men. De volgende ochtend vertrokken twee groepen: een uit Brussel, waar ik bij was, en een uit Parijs. Wij vlogen met enkele mensen en een beperkte hoeveelheid medisch materiaal met een lijnvlucht richting Hong Kong. Wij waren trouwens de enige passagiers, iedereen vloog de andere richting uit. De Franse groep vertrok met een "full charter", een vliegtuig vol medisch materiaal. De contacten in Beijing verliepen zeer moeilijk en eigenlijk hebben we toen niets kunnen doen. De Fransen zijn dan ook met al hun materiaal een tiental dagen later weer vertrokken. Ikzelf bleef voor AZG ter plaatse met als opdracht het materiaal uit de douane te krijgen en verdere contacten uit te bouwen. Het medisch materiaal is later nog gebruikt om de slachtoffers van een aardbeving in Szechuan te helpen.

Ik ben uiteindelijk twee jaar als verantwoordelijke voor AZG in China gebleven, aanvankelijk zonder projecten maar uiteraard met de bedoeling er enkele op te zetten. In het begin kon dat enkel voor urgentieprojecten zoals hulp bij een natuurramp, later werd ook de uitbouw van een project op middellange termijn (3 tot 5 jaar) in Qinhai mogelijk. We hebben heel veel moeten onderhandelen om de Chinese overheden te doen wennen aan het concept van een onafhankelijke humanitaire organisatie. Dat ligt trouwens nog steeds moeilijk. Tijdens die periode werd ook de missie in Tibet opgestart, aanvankelijk zonder dat de ministeries in Beijing op de hoogte waren. Het project is later wel geregulariseerd.

Voor mij als sinoloog waren die twee jaren ook heel boeiend omdat ik heel veel moest onderhandelen, op alle mogelijke niveaus. Die gesprekken kunnen uren, zelfs dagen aanslepen, soms zijn het echte uitputtingsslagen. Ik heb situaties meegemaakt waarin op een bepaald ogenblik de airco werd afgezet en geen drinken meer werd gegeven. De uitdaging is dan rustig en vriendelijk te blijven en te blijven glimlachen, wat ik wel boeiend vond. Mijn kennis van de taal gaf me in dergelijke situaties eigenlijk extra bedenktijd. De gesprekken werden immers meestal in het Engels gevoerd, met bijstand van een tolk. Ik kon de tijd die de tolk nodig had om te vertalen gebruiken om nog eens goed na te denken over het antwoord dat ik zou geven.

Na twee jaar wou ik wat anders doen. Op dat ogenblik moest ik een keuze maken: in China blijven, eventueel in een programma van de Verenigde Naties of een andere organisatie, of bij AZG blijven en uit China vertrekken. Met die keuze had ik het wel even moeilijk, maar

uiteindelijk heb ik voor het humanitaire gekozen. Ik heb me nooit beklagd dat ik niet veel geld ben gaan verdienen bij een of andere internationale organisatie.

Mijn verdere loopbaan ben ik bij AZG gebleven. In 1990 was ik vanuit China op urgentiemissie naar Vietnam getrokken. Later kwamen verschillende verkenningsmissies, in Kosovo en Azerbeidjan. Tijdens de eerste intifada was ik in Jeruzalem waar verschillende projecten voor Palestijnen liepen. Na een jaar en half in Jeruzalem ben ik naar Somalië betrokken, waar toen een burgeroorlog woedde.

Na Somalië, in de zomer van 1993, ben ik naar het kantoor in Brussel gekomen en daar zit ik nu nog. Eerst heb ik bij de dienst operaties gewerkt, dan op de studiedienst. Ik ben een tijdje verantwoordelijke geweest voor de projecten in België, en sinds bijna twee en een half jaar ben ik directeur van de communicatieafdeling. Ik leid een dienst met 25 mensen, die vier taken heeft: een communicatiestrategie ontwikkelen, die communicatie technisch ondersteunen met bijvoorbeeld foto- en videoreportages, informatie en sensibilisering in België en tenslotte fondsenwerving in België. Ik moet het geheel richting geven, coördineren, ervoor zorgen dat we kort op de bal spelen, noem maar op.

Wat de verdere studies betreft: ik heb tussendoor een tijdje halftijds gewerkt om aan de ULB een Master in Internationale Relaties te behalen.

Wat heb je, vanuit je huidig perspectief bekeken, het meest waardevol aan je opleiding gevonden? Wat ontbrak er? Zou je dezelfde studie doen als je kon terugkeren in de tijd? Of iets anders? Wat?

PC: Het meest waardevol en interessant is voor mij de taal geweest, omdat ik die later nog heb gebruikt. De andere vakken waren meer de garnituur. Ik moet er wel aan toevoegen dat ik in Leuven weliswaar een goede basis heb gekregen, maar dat ik de taal eigenlijk in China heb geleerd. Na mijn eerste kandidatuur ben ik trouwens onmiddellijk een paar maanden naar China getrokken. Ik ben iemand die praktijk nodig heeft, aan theorie heb ik niets als ik die niet dadelijk aan de realiteit kan toetsen.

Verder vond ik de studie te veel toegespitst op het verleden. Klassiek Chinees en veel geschiedenis, maar de vorming op het gebied van het hedendaagse China was werkelijk heel zwak. Bovendien werd alles ex cathedra gedoceerd, en zonder reflectie op de praktijk of de actualiteit. Er was geen ruimte voor discussie, debat, vragen, kortom, weinig inbreng van de studenten. We moesten de cursus uit het hoofd kennen en dat was het.

Ik heb me echter nooit beklagd dat ik de richting heb gevolgd, alhoewel de opleiding zelf me geen voetje voor heeft gegeven bij AZG. Als boekhouder bijvoorbeeld zou ik dat wel hebben gehad. Maar of ik de richting opnieuw zou volgen? (*denkt na*) Ik zou zeggen: neen. De opleiding was te weinig ingebed in een ruimer kader, te geïsoleerd, te veel op het oude China gericht. De geschiedenis van China stopte blijkbaar in 1911. Er is geloof ik wel ooit eens vermeld dat Nixon er op bezoek geweest is, maar dat was het dan.

Welke taak zie je voor een sinoloog in de huidige geglobaliseerde wereld weggelegd?

PC: Dat hangt natuurlijk af van wat je onder “sinoloog” verstaat. Als dat een stoffige boekenwurm is die zijn klassiekers leest van ‘s morgens tot ‘s avonds, dan denk ik niet dat die een taak heeft in die geglobaliseerde wereld. Anderzijds, een sinoloog met zijn beide voeten in de realiteit en met een gedegen kennis van de taal en de cultuur zou wel voor een toegevoegde waarde kunnen zorgen. Hij zou er op kunnen wijzen dat je best niet zomaar klakkeloos al die globaliserende tendenzen overneemt en de nadruk leggen op de waarde van de specificiteit van bepaalde culturen, tradities, streken, ... Dat geldt overigens niet alleen voor sinologen. Momenteel dreigen we het kind met het badwater weg te gooien en alles te verpletteren onder de pletwals van het vrije marktliberalisme.

Waar een sinoloog zich waarschijnlijk wel zou kunnen nuttig maken, maar waar ik niet achter kan staan, is door bedrijven bij te staan die markten willen veroveren en die op lokaal niveau kampen met tegenwerkingen. Een sinoloog zou dan net voor dat beetje extra kunnen zorgen dat ervoor zorgt dat de problemen opgelost worden.

Het valt me ook op dat de berichtgeving over China haast uitsluitend economisch is. Wij krijgen een heel beperkt beeld van China, terwijl daar zoveel gebeurt: op medisch gebied, er is ook de sociale problematiek. Dit komt nauwelijks aan bod.. Een sinoloog zou dat eenzijdige beeld mee kunnen bijstellen. Er zullen toch ook wel enkele sinologen in de media belanden?

Wat is je meest bijblijvende herinnering aan je studententijd in Sinologie?

PC: Van mijn studententijd in het algemeen zou ik zeggen: mijn eerste China-reis, na mijn eerste kandidatuur. Alleen, met een rugzakje, twee weken met vrachtwagens onderweg naar Lhasa dat gesloten was voor buitenlanders. Het was heel hard en heel koud, ik heb soms gedacht dat ik zou doodvriezen, maar dan uiteindelijk in Lhasa aankomen en de Potala zien, dat is een hele mooie herinnering.

Wat de studie betreft is mijn eerste les Chinees me steeds bijgebleven, van Hsu laoshi. Het was overigens al twee weken na het begin van het academiejaar want ik had pas de avond voordien beslist sinologie te studeren. Sommige mensen weten al vanaf hun kindertijd wat ze later willen doen, maar ik had al enkele omzwervingen achter de rug. Na mijn humaniora heb ik eerst twee jaar kunstacademie gevolgd en daarna een paar maanden in Israël in de kibboets gewerkt. Daar heb ik beslist terug te komen en te gaan studeren, alleen wist ik nog niet wat en het was al begin oktober. Eerst heb ik een paar dagen tolkenschool geprobeerd, maar daar ben ik weggelopen. Daarna wist ik het echt niet meer, tot mijn broer me op een avond zei dat ik alleen goed was om Chinees te leren (*lacht*). Ik wist niet eens dat die richting bestond. De volgende dag zat ik in de les.

Wat wil je nog realiseren in de toekomst?

PC: Als ik dat nu eens zou weten! Er zijn veel dingen die ik niet uitsluit. Zo zie ik mezelf wel opnieuw een tijdje naar het buitenland gaan. Wel uitgesloten is een job waar ik mezelf niet in kan vinden, gewoon een job om een salaris te hebben. Als ik weg zou gaan bij AZG zoek ik een andere job met impact. Bij AZG heb je in zekere zin impact op het leven van anderen, maar die impact kan ook cultureel of sociaal zijn. Misschien ook in de

commerciële sector, maar dan enkel met iets waar ik zelf in geloof. In de designsector bijvoorbeeld, waar ik zou kunnen geloven in de schoonheid van een voorwerp.

Als ik in de humanitaire sector blijf, blijf ik bij AZG. We kennen mekaars troeven en beperkingen. Een andere optie is te gaan werken binnen de VN, dan verdien je natuurlijk veel meer, maar dan zit je in een bureaucratisch wereldje en daar bedank ik voor. Zelfontplooiing in een job vind ik heel belangrijk.

Hoeveel verdien je? Of (minder Chinees): hoeveel denk je dat een beginnende werkende sinoloog als loon kan verwachten.

PC: Voor alle duidelijkheid: in de sector waarin ik actief ben staat je inkomen los van je diploma. Ik ben gestart als verantwoordelijke voor de missie in China en verdiende ongeveer 27.000 BEF netto per maand. Momenteel schommelt die vergoeding waarschijnlijk rond de 37.000 BEF. Al je kosten ter plaatse worden wel vergoed en je hebt ook recht op een dagvergoeding voor je eten en kleine uitgaven. Als “expat” bij de Verenigde Naties verdien je uiteraard veel meer. Bovendien krijg je dan nog een risicopremie, wat bij AZG niet het geval is. Op dit ogenblik verdien ik als directeur iets meer dan 2.000 euro netto per maand.

Om in deze sector aan de slag te kunnen is ervaring heel belangrijk. Een sinoloog kan er wel terecht, maar moet Chinees spreken. Ik ben zelf in 1989 eigenlijk begonnen als tolk, maar na veertien dagen bombardeerde AZG me tot verantwoordelijke voor de China-missie. Dat zou nu niet meer mogelijk zijn; de structuren van AZG zijn professioneler geworden. Mensen die Chinees spreken zijn welkom en de verantwoordelijke van het project in China is steeds iemand die het Chinees machtig is, maar vaak zijn dat personen die we ter plaatse leren kennen en dan aanwerven. Een pas afgestudeerde sinoloog zal eerder getest worden op zijn of haar administratieve en boekhoudkundige capaciteiten en in een administratieve positie terechtkomen. Eenmaal binnen is het mogelijk iets anders te gaan doen en verantwoordelijkheid te krijgen, maar dat hangt af van je persoonlijke kwaliteiten en heeft eigenlijk niets meer met het diploma te maken.

Voor sommige functies is terreinervaring echter niet nodig. In mijn dienst bijvoorbeeld worden mensen niet aangenomen op grond van hun terreinervaring, maar voor hun professionele kennis.

Is AZG nog steeds actief in China?

PC: Ja, maar ik moet toegeven dat ik niet echt meer op de hoogte ben van die projecten. Vroeger heb ik dat min of meer bijgehouden, maar dat is al verschillende jaren geleden.

Onze projecten in Tibet zullen trouwens overgedragen worden aan een nieuwe organisatie. Het belangrijkste is het “Big Bones Disease” project, over een ziekte die in Tibet voorkomt en enorme afwijkingen aan de botten veroorzaakt. Er is veel onderzoek naar gedaan, ook in samenwerking met Chinese universiteiten.

In de toekomst is AIDS de grote uitdaging voor AZG in China. De Chinese overheid heeft onlangs voor de eerste keer publiekelijk erkend dat AIDS inderdaad een probleem is. AZG onderzoekt momenteel welke projecten mogelijk zijn. We gaan op zoek naar een pilootproject, lanceren het en proberen het dan op lokaal, regionaal, provinciaal of nationaal niveau te laten overnemen door het Ministerie van Volksgezondheid. AZG kan natuurlijk het AIDS-probleem in China niet oplossen, maar we kunnen met een project wel aantonen dat het mogelijk is er iets aan te doen. Vervolgens moeten we dan hopen dat het project overgenomen wordt. Momenteel wordt er echter nog over onderhandeld, er is nog niets concreet. Er lopen nog wel andere projecten in China, maar die ken ik niet echt.

Anne Michaux
(promotiejaar 1987)